

Briselē, 2025. gada 15. maijā
(OR. en)

8817/25

Starpiestāžu lieta:
2020/0103(COD)

ECOFIN 527
UEM 147
CADREFIN 44
CODEC 580
EIB
ECB

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs: Eiropas Komisijas ģenerālsēkretāre, parakstījusi direktore *Martine DEPREZ*

Saņemšanas datums: 2025. gada 12. maijs

Saņēmējs: Eiropas Savienības Padomes ģenerālsēkretāre *Thérèse BLANCHET*

Temats: KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI,
EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN
REĢIONU KOMITEJAI
Tehniskā atbalsta instrumenta 2021.–2027. gadam vidusposma
izvērtējums

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2025) 198 final.

Pielikumā: COM(2025) 198 final

Briselē, 12.5.2025.
COM(2025) 198 final

**KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

Tehniskā atbalsta instrumenta 2021.–2027. gadam vidusposma izvērtējums

{SWD(2025) 117 final}

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

Tehniskā atbalsta instrumenta 2021.–2027. gadam vidusposma izvērtējums

IEVADS

Strukturālās reformas var uzskatīt par pasākumiem, kas rada ilglaicīgu ietekmi uz ekonomikas struktūru, institucionālo un tiesisko regulējumu, kurā darbojas uzņēmumi un cilvēki, publisko pārvaldību vai progresu attiecīgo politikas mērķu sasniegšanā. **Tehniskā atbalsta instruments (TAI) tika izveidots ar [Regulu \(ES\) 2021/240](#)**, par pamatu izmantojot tā priekšteci – Strukturālo reformu atbalsta programmu (SRAP) 2017.–2020. gadam, un to pārvalda Strukturālo reformu atbalsta ģenerāldirektorāts (*REFORM ĢD*)¹. Kopš TAI izveides 2021. gadā tas ir sniedzis īpaši pielāgotas tehniskās zināšanas jebkurai dalībvalstij, kas saskaras ar problēmām reformu programmas izstrādē un īstenošanā daudzās politikas jomās. Atbalsts ir atkarīgs no pieprasījuma, un tam nav vajadzīgs dalībvalstu līdzfinansējums.

Šis vidusposma izvērtējums aptver visus projektus, kas finansēti **TAI 2021., 2022. un 2023. gada ciklos visās 27 dalībvalstīs**. Kopā tie ir 611 tehniskā atbalsta projekti, kas atbilst 886 projektu valstu komponentiem un kuru kopējais budžets ir 359 miljoni EUR. Vidusposma izvērtējumā ir analizēts TAI gada **darba** programmu **darbības cikls**, sākot no dalībvalstu tehniskā atbalsta pieprasījumu saņemšanas un novērtēšanas līdz pabeigto tehniskā atbalsta projektu izvērtēšanai pēc to īstenošanas.

Šā izvērtējuma rezultāti palīdzēs apzināt iespējamus veidus kā uzlabot TAI īstenošanu līdz 2027. gada beigām un tiks izmantoti diskusijās un lēmumu pieņemšanā par tehniskā atbalsta nākotni.

METODOLOĢIJA

Šā izvērtējuma pamatā ir: i) atbalsta pētījums², ko 11 mēnešu laikposmā, sākot no 2023. gada 21. decembra, veicis neatkarīgs darbuzņēmējs; ii) četri iekšējie darbsemināri, ko organizēja *REFORM ĢD*; un iii) uzraudzības dati, tostarp informācija, kas savākta pēc TAI projektu pabeigšanas, izmantojot atgriezeniskās saites mehānismu³. Saskaņā ar ES labāka regulējuma

¹ Kopš 2025. gada 1. februāra *REFORM ĢD* ir integrēts Reformu un investīciju darba grupā (*REFOR*).

² *PPMI* un *CSES* (2025.g.), Atbalsta pētījums tehniskā atbalsta instrumenta 2021.–2027. gadam vidusposma izvērtēšanai: galīgais ziņojums. Publikāciju birojs: https://op.europa.eu/publication/catalogue_number/HT-01-25-000-EN-N.

³ *REFORM ĢD* 2019. gadā ieviesa divu posmu atgriezeniskās saites mehānismu, lai uzraudzītu un novērtētu atsevišķus TAI projektus pēc to īstenošanas. Pirmkārt, pēc katra tehniskā atbalsta projekta pabeigšanas galvenajām ieinteresētajām personām (Komisijas politikas speciālistiem, saņēmējietādēm un tehniskā atbalsta sniedzējiem) nosūta “apmierinātības anketas”, lai apkopotu atsauksmes par projekta izstrādi un īstenošanu, ieinteresēto personu mijiedarbību, kā arī par uzlabojumu iespējām un gūto pieredzi. Otrkārt, pēc 6, 12 vai 18

pamatnostādnēm vidusposma izvērtējums ir strukturēts, pamatojoties uz **pieciem izvērtēšanas kritērijiem**: piemērotību, lietderību, efektivitāti, saskanību un ES pievienoto vērtību.

Izmantotās izvērtēšanas metodes ietver **dokumentu pārbaudi** (pārbauda *REFORM* ĢD uzraudzības datus, TAI projekta dokumentus un citus publiski pieejamus dokumentus) un **apspriešanos ar ieinteresētajām personām**. Notika šādi apspriešanās pasākumi: i) **atklāta sabiedriskā apspriešana**; ii) trīs **apsekojumi**, kas bija vērsti uz TAI ieinteresētajām personām (tehniskā atbalsta sniedzējiem un koordinējošajām un saņēmējierīcībām) un kuros tika saņemtas 289 atbildes; iii) trīs **fokusa grupu** diskusijas, kurās kopā piedalās 37 dalībnieki; un iv) 114 **intervijas**. Izvērtējums balstās arī uz vairākām analīzēm, tostarp: i) arī **izmaksu un ieguvumu analīzi**; ii) septiņām **gadījumu analīzēm**, kas aptver 98 projektus dažādās politikas jomās; un iii) analīzi par TAI projektu **ieguldījumu Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā**.

Izvērtēšanas process ir saskāries ar dažiem **ierobežojumiem**, jo īpaši attiecībā uz lietderības novērtēšanu. **Pirmais**, galvenais ierobežojums attiecas uz TAI pamatīpašībām un uzbūvi: TAI regulā instrumenta vispārīgajos un konkrētajos mērķos nav iekļauta reformu faktiskā pieņemšana un īstenošana dalībvalstīs, bet tā drīzāk ir vērsta uz mērķi “sniegt palīdzību valsts iestādēm, lai tās uzlabotu savu spēju”. Turklāt TAI regulā dalībvalstīm nav noteikti īpaši ziņošanas pienākumi par atbalsta pasākumu izmantošanu un atbalstīto reformu statusu. Otrs ierobežojums attiecas uz pašreizējo TAI projektu uzraudzības un izvērtēšanas sistēmu, kas TAI projektu sasniegumus, jo īpaši iznākuma un ietekmes līmenī, neaptver sistemātiskā un objektīvi pārbaudāmā veidā. Izmantotie datu vākšanas rīki (piemēram, apsekojumi un anketas) balstās uz pašziņošanu, kas var radīt neobjektivitāti mērījumos. Trešais ierobežojums ir saistīts ar to, ka TAI darbība tika uzsākta 2021. gadā un aptuveni puse 2021.–2023. gada ciklu projektu līdz šai izvērtēšanai bija pabeigti. Atbalsta iznākumus un ilgtermiņa ietekmi dalībvalstīs var konstatēt tikai pēc vairākiem gadiem un tikai tad, ja konkrētās reformas ir faktiski īstenotas, tāpēc ir iespējams, ka vairāki projektu rezultāti vēl nav sasniegti.

Vidusposma izvērtējums ietver **ietekmes mazināšanas pasākumus**, lai pēc iespējas novērstu šos ierobežojumus un nodrošinātu konstatējumu ticamību. Konkrēti, vairāki datu avoti tika apvienoti un savstarpēji salīdzināti, piemēram, papildinot ieinteresēto personu viedokļus ar objektīvākiem datiem. Turklāt ir veikta gadījuma analīze par SRAP projektu turpmākiem pasākumiem, lai labāk izanalizētu tehniskā atbalsta pasākumu izmantošanu dalībvalstīs un to ilgtspēju vidējā termiņā.

Ir svarīgi atzīt iepriekš minētos ierobežojumus. Pirmkārt, to atzīšana labāk sagatavo pamatu *ex post* izvērtējumam, kas ļaus precīzāk novērtēt iznākumus un ietekmi, kad programma būs pabeigta. Otrkārt, šo ierobežojumu atzīšana sniedz vērtīgas atziņas, kas var virzīt turpmāko plānošanu un lēmumu pieņemšanu. *REFOR* pašlaik strādā pie vairākiem darba virzieniem, lai uzlabotu TAI uzraudzību un izvērtēšanu, virzoties uz uzraudzības un izvērtēšanas sistēmu, kas

mēnešiem tiek nosūtīta “iznākumu anketa” tikai saņēmējierīcībām, lai novērtētu, cik lielā mērā ir sasniegti paredzamie projekta iznākumi, izmantojot vērtējumu skalā no 1 līdz 10.

ir vairāk orientēta uz rezultātiem un varētu uzlabot TAI vidēja termiņa un ilgtermiņa ietekmes mērīšanu.

Līgumslēdzējs visus uzdevumus veica starpdienestu vadības grupas uzraudzībā un saskaņā ar *REFORM* ĢD norādījumiem. Savākie pierādījumi tiek uzskatīti par reprezentatīviem un jēgpilniem, kas ļauj sniegt pamatotas atbildes uz izvērtēšanas jautājumiem un izdarīt ticamus secinājumus un atziņas.

GALVENIE KONSTATĒJUMI

Kopš TAI izveides 2021. gadā tas ir sniedzis tehnisku atbalstu dalībvalstīm, lai uzlabotu to spēju plānot, izstrādāt un īstenot reformas, kā arī sagatavot, grozīt, īstenot un pārskatīt atveseļošanas un noturības plānus (ANP) Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) ietvaros.

Paturot prātā iepriekš minētos ierobežojumus, **tika konstatēts, ka laikposmā no 2021. līdz 2023. gadam TAI īstenošana kopumā ir bijusi sekmīga lietderības, efektivitātes un saskanības ziņā.** Tika arī konstatēts, ka programma ir ļoti svarīga saņēmējiesvēžu un dalībvalstu vajadzību apmierināšanai, un tas galvenokārt ir saistīts ar instrumenta uzbūvi. TAI sniedza arī ES pievienoto vērtību salīdzinājumā ar to, ko dalībvalstis varētu sasniegt vienas pašas.

Lietderība

Neraugoties uz iepriekš aprakstītajiem ierobežojumiem, izvērtējuma konstatējumi liecina, ka laikposmā no 2021. līdz 2023. gadam TAI panāca ievērojamu progresu TAI regulā noteikto **mērķu** sasniegšanā. Attiecībā uz tā konkrētajiem mērķiem TAI rezultātīvi palīdzēja dalībvalstīm uzlabot to spēju izstrādāt un īstenot reformas. Tas arī rezultātīvi atbalstīja valstu ANP sagatavošanu un īstenošanu, sniedzot ieguldījumu vairāk nekā 500 projektos, kas tieši vai netieši saistīti ar konkrētiem ANP atskaites punktiem.

Kas attiecas uz **atbalstu ANP**, atbalsta agrīnajā posmā 2021. gadā notika dažas neatbilstības starp ANP atskaites punktu termiņiem un TAI atbalsta īstenošanas grafiku. Dažos gadījumos TAI atbalsts tika sniegts pārāk agri, bet citos – pārāk vēlu, lai to izmantotu, un tas bija saistīts ar ļoti īso laika intervālu. Šie trūkumi izceļ to, cik svarīgi ir risināt dalībvalstu tehniskā atbalsta vajadzības jau no finansējuma vai politikas iniciatīvu sākuma, nodrošinot, ka laika grafiki un termiņi ir pienācīgi saskaņoti.

Lielākā daļa TAI ieinteresēto personu pauda lielu gandarījumu par tehniskā atbalsta projektu panākumiem un rezultātiem. TAI projekti ir devuši vērtīgus **rezultātus**, jo īpaši ieteikumus, darbseminārus, apmācības kursus un mācību materiālus, analīzes ziņojumus, rīcības plānus un ceļvežus, un pamatnostādnes. Saņēmējiesvēdes ir lielā mērā izmantojušas rezultātus, lai panāktu izmaiņas individuālā, organizatoriskā un politikas līmenī. Tas veicināja progresu **TAI gaidāmo rezultātu** sasniegšanā.

TAI bija nozīmīga loma visu veidu administratīvo spēju stiprināšanā, jo īpaši iekšējo administratīvo mehānismu stiprināšanā reformām visā ES.

Tomēr šie sasniegumi ir lielā mērā atkarīgi no **valstu faktoriem**, piemēram, līdzatbildības par reformām, finanšu resursu pieejamības ieteikumu izpildei, personāla stabilitātes, kā arī politiskās un administratīvās nepārtrauktības. Reformu rezultātu faktiskā sasniegšana ir atkarīga no plašākiem dalībvalstu centieniem, ņemot vērā to, ka sadarbības un atbalsta plāni, kuros pausta to apņemšanās iesaistīties atbalsta pasākumu īstenošanā, nav juridiski saistoši dokumenti. Tomēr ir labas iespējas vairo šos ieguvumus un uzlabot to ilgtspēju, veicinot (ne)formālus sakarus pašreizējai un turpmākai sadarbībai un izmantojot esošās zināšanas, sistemātiskāk izplatot projektu rezultātus, turpinot Komisijas amatpersonu sniegto atbalstu un apmainoties ar zināšanām starp dalībvalstīm.

Efektivitāte

Kopumā TAI īstenošana un ar to saistītie administratīvie procesi **lielā mērā ir bijuši efektīvi**. Pateicoties instrumenta uzbūvei, dalībvalstīm nav ziņošanas pienākumu, un **administratīvais slogs** ir ļoti mazs salīdzinājumā ar citiem ES instrumentiem — to atzinīgi vērtē visas dalībvalstis. Saņēmējinstādes uzskatīja, ka administratīvais slogs, kas saistīts ar pieteikumu un projektu īstenošanas procesiem, ir pamatots un samērīgs.

Lielais pieprasījums pēc TAI atbalsta nodrošināja labu konkurences līmeni un kvalitatīvu priekšlikumu atlasī, pamatojoties uz iekšējo novērtējumu, kas piešķirts atlasītajiem pieprasījumiem saskaņā ar septiņiem novērtētajiem kritērijiem.

Lai uzlabotu efektivitāti, *REFORM* ĢD ir izmantojis SRAP izvērtējumos gūto pieredzi, piemēram, **vienkāršojot un racionalizējot programmas pārvaldību**. Daudzvalstu projektu ieviešana, kas veido aptuveni 10 % no visiem TAI projektiem laikposmā no 2021. līdz 2023. gadam, palīdzēja risināt dalībvalstu kopīgas problēmas. Daudzvalstu projekti un paraugprojekti šķiet **izmaksu ziņā lietderīgāki un laika ziņā efektīvāki** nekā atsevišķi projekti un projekti, kas atlasīti saskaņā ar vispārējiem pieprasījumiem. Tomēr daudzvalstu projektu efektivitāti potenciāli var ietekmēt to lielākā sarežģītība.

2021.–2023. gadā programma bija efektīva **procesa ilguma** un **budžeta izpildes** ziņā no saistībām līdz maksājumiem, panākot ievērojamu budžeta izlietojumu. *REFORM* ĢD veikto **kontroļu kopējās izmaksas** 2021.–2023. gadā pakāpeniski samazinājās, un tās atbilda *REFORM* ĢD mērķrādītājam un bija salīdzināmas ar citām ES programmām.

Kopējais laiks no pieteikumu iesniegšanas termiņa līdz tehniskā atbalsta sākumam izvērtēšanas periodā nedaudz, bet pastāvīgi samazinājās un vidēji ilga 11 mēnešus. Saīsinot līdz minimumam laikposmu no pieteikuma iesniegšanas līdz projekta faktiskajam sākumam tika uzskatīts par būtisku atsevišķu projektu sekmīgai īstenošanai un to lietderīgam ieguldījumam notiekošajās reformās, jo īpaši, lai reaģētu uz neatliekamām vajadzībām. Iespējams, varētu apsvērt ikgadējos vispārējo pieprasījumu iesniegšanas termiņus un to, cik lielā mērā dažādu termiņu noteikšana varētu uzlabot efektivitāti tehniskā atbalsta sākumā.

TAI projektus īsteno, izmantojot dažādas **īstenošanas metodes**. Saņēmējinstādes un tehniskā atbalsta sniedzēji kopumā ļoti pozitīvi vērtēja pieteikumu iesniegšanas procedūru un finansējuma pieprasījumu atlases, nodevumu apstiprināšanas, projektu uzraudzības un izvērtēšanas procedūru skaidrību, pārredzamību un lietotājdraudzīgumu. Koordinējošās iestādes bija mazāk apmierinātas ar **TAI projektu uzraudzību**, jo īpaši ar rīkiem un

procedūrām un piekļuvi attiecīgajai informācijai valsts līmenī. Saņēmējies tādēļ uzskatīja, ka *REFORM* ĢD politikas speciālistu atbalsts no tehniskā atbalsta sākuma līdz beigām ir ļoti noderīgs.

Saskanība

Attiecībā uz **iekšējo saskanību** izvērtējumā netika konstatētas būtiskas neatbilstības starp TAI projektiem atsevišķās dalībvalstīs. Tomēr ir maz pierādījumu par sadarbības mehānismiem starp dažādiem TAI projektiem vienā un tajā pašā dalībvalstī. Izvērtējumā tika konstatētas arī būtiskas atšķirības starp koordinējošo iestāžu iesaisti programmas īstenošanā dažādās ES valstīs. Būtu iespējams pētīt sinerģiju starp TAI finansētiem projektiem vienā un tajā pašā dalībvalstī vienā un tajā pašā politikas jomā.

Izvērtēšanas periodā TAI parādīja **lielāku ārējo saskanību** salīdzinājumā ar TAI priekštecī – SRAP – ar reģionālā un valsts līmeņa intervencēm, kā arī ar citiem ES intervences pasākumiem ar līdzīgiem mērķiem. TAI darbojas papildus citiem ES instrumentiem un programmām. Izvērtējumā tika konstatēts, ka TAI mērķis un tā darbības papildina Eiropas Sociālā fonda Plus, Eiropas Reģionālās attīstības fonda un ANM mērķus un darbības. TAI atšķiras ne tikai attiecībā uz budžeta izpildes metodēm, bet arī ar tā transversālo raksturu un plašo intervences jomu (kas neaprobežojas tikai ar konkrētu politikas nozari), sniegtā atbalsta ilgumu un atbalstīto spēju veidu. Saskanību varētu vēl vairāk uzlabot, ja dalībvalstis stratēģiski apvienotu dažādus ES instrumentus nolūkā atbalstīt visu reformu ciklu no izstrādes līdz īstenošanai. Vislielākā sinerģija, šķiet, ir izveidota ar ANM un *TAIEX*⁴. Sniedzot gan vispārēju, gan specializētu atbalstu, TAI spēja risināt jautājumus, kas ir būtiski ANP īstenošanai, piemēram, projektu vadību un pārvaldību. Izvērtēšanā gūtie pierādījumi uzsvēra TAI atbalsta nozīmi, uzlabojot darbības spējas, kas vajadzīgas ANM iniciatīvu rezultatīvai īstenošanai. Tomēr izvērtējumā dažas dalībvalstis pāuda bažas par vajadzību pēc visaptverošāka skatījuma, jo ES politikas satvarā ir pieejami vairāki finansēšanas instrumenti.

TAI atbilst arī Eiropas pusgada procesam, ņemot vērā tā lomu Eiropas pusgada ietvaros konkrētām valstīm adresēto ieteikumu (KVAI) īstenošanā. Lielākā daļa koordinējošo un saņēmējies tādēļ norādīja, ka TAI projekti lielā mērā vai mēreni atbalstīja reformas, kas attiecas uz KVAI. To apstiprināja gadījumu izpēte, kas parādīja, ka TAI bija būtiska nozīme KVAI īstenošanā. Tomēr joprojām pastāv problēmas saistībā ar sistemātisku uzraudzību pār to, kā TAI projekti konkrēti veicina KVAI izpildi, jo TAI uzraudzības pilnvaras pēc projektu īstenošanas ir ierobežotas.

Visbeidzot, TAI projekti ir cieši saskaņoti ar Komisijas galvenajām prioritātēm, piemēram, digitālo un zaļo pārkārtošanos. To TAI projektu skaits pieaugums, kas veicina galveno prioritāšu īstenošanu, var būt saistīts ar paraugprojektu pieprasījumu ieviešanu. TAI ir arī atzīts par vērtīgu rīku, kas palīdz dalībvalstīm īstenot ES tiesību aktus.

ES pievienotā vērtība

⁴ *TAIEX* (Tehniskās palīdzības un informācijas apmaiņas instruments) ir ES iestāžu instruments, kas ES dalībvalstu publiskā sektora speciālās zināšanas mobilizē Eiropas komandas garā, lai atbalstītu reformu procesu visā pasaulē.

TAI sasniedza vairāk, nekā atsevišķas dalībvalstis būtu varējušas sasniegt neatkarīgi. Proti, TAI piedāvā **starptautisku, jo īpaši Eiropas līmeņa zinātību**, kas parasti nav pieejama vietējā, reģionālā vai valsts līmenī, pievēršoties konkrētām vajadzībām, kuras dalībvalstīm būtu grūti apmierināt vienām pašām. Apvienojot starptautisko un vietējo zinātību, TAI izrādījās lietderīgs, jo vietējie eksperti sniedza konkrētajam kontekstam pielāgotas zināšanas un starptautiskie pakalpojumu sniedzēji sniedza stratēģiskāku pieeju, un tas palīdzēja palielināt uzticamību reformām un to pieņemšanu.

TAI nodrošināja ES pievienoto vērtību, atbalstot ANP izstrādi un īstenošanu. TAI radīja **ievērojamu pārrobežu ietekmi** un nodrošināja augstu ES pievienoto vērtību, veidojot ekspertu kopienas un ilgstošu sadarbību starp dalībvalstīm. Piedāvājot iespēju izveidot saziņas kanālus ar līdzbiedriem un profesionāļiem dažādās dalībvalstīs, TAI veicināja gūtās pieredzes un labas prakses apmaiņu starp dalībvalstīm. Turklāt TAI projektiem ir bijusi liela nozīme ES politikas un prioritāšu īstenošanā un digitālās un zaļās pārkārtošanās atbalstīšanā. Šajā sakarā **pamatprojekti** (kas ietver gan atsevišķus, gan daudzvalstu projektus) rada pievienoto vērtību, atbalstot ES prioritātes, veicinot regulatīvo atbilstību un veicinot ES tiesību aktu piemērošanu. Tomēr ieinteresētās personas norādīja, ka pamatprojekti var atšķirties no TAI konkrētā mērķa, proti, sniegt atbalstu, kas pielāgots konkrētu dalībvalstu vajadzībām. Ieinteresētās personas, ar kurām apspriedās, ir vienisprātis par TAI būtisko ieguldījumu digitālās un zaļās pārkārtošanās procesā. Konkrētāk, TAI vairāk veicina zaļo pārkārtošanos nekā tās priekštece — SRAP.

Daudzvalstu projekti tiek uzskatīti par vērtīgiem, pateicoties to spējai risināt plašākas pārrobežu problēmas, vienlaikus uzlabojot sadarbību un paraugprakses apmaiņu starp iesaistītajām valstīm. Tomēr tika paustas bažas par šo projektu sarežģītību un to, ka tie var mazināt iesaistīto valstu līdzatbildību un politisko apņemšanos, tādējādi potenciāli apdraudot to panākumus.

Piemērotība

Apspriešanās rezultāti liecina, ka **TAI ir ļoti piemērots instruments, kas ir labi pielāgots dalībvalstu un to saņēmējierīcību vajadzībām**, un šajā ziņā bija vērojami uzlabojumi SRAP *ex post* izvērtējumā identificētajās jomās. Pierādījumi liecina, ka **tehniskais atbalsts joprojām ir vajadzīgs**, jo īpaši procedūru un metožu izstrādē un izmantošanā.

Lielākā daļa aptaujāto saņēmējierīcību un koordinējošo iestāžu piekrita, ka TAI ir piemērots tehniskā atbalsta sniegšanai, un apstiprināja, ka TAI projekti ir spējuši risināt iestāžu galvenās vajadzības, galvenokārt pateicoties instrumenta uzbūvei, turklāt savlaicīgi. Visas ieinteresētās personas uzskata, ka TAI **uzbūve un struktūra** ir ļoti piemērota, lai stiprinātu dalībvalstu administratīvās un institucionālās spējas izstrādāt un īstenot reformas, kas vajadzīgas, lai risinātu aktuālās problēmas.

Tomēr šos pozitīvos konstatējumus ir aplūkot, ņemot vērā to, ka TAI atbalsts tiek sniegts gandrīz bez maksas visām dalībvalstīm, kuru pieprasījumi ir pieņemti, neatkarīgi no to spējas organizēt pašām savu tehnisko atbalstu. Intervijās tika uzsvērti daži ierobežojumi reaģēšanā uz **steidzamām vajadzībām**, izmantojot gada cikla vispārējus uzaicinājumus, ņemot vērā laiku, kas vajadzīgs projektu sākšanai pēc vajadzību apzināšanas. Tomēr TAI uzbūvei ir raksturīga liela elastība, kas ļauj risināt dalībvalstu neparedzētās un jaunās vajadzības,

izmantojot īpašus uzaicinājumus un pasākumus, kas izklāstīti TAI regulā. Atšķirībā no SRAP *ex post* izvērtējuma lielākā daļa saņēmējierīcību un valstu koordinējošo iestāžu piekrita, ka TAI, pateicoties šīm modalitātēm tā uzbūve bija piemērota, lai risinātu steidzamas un/vai neparedzētas vajadzības. Paraugprojektu atbalsta pieprasījumu un daudzvalstu un daudzreģionālu projektu ieviešana ļāva programmai labāk īstenot ES prioritātes un uzlabot ES tiesību aktu piemērošanu un īstenošanu.

GALVENĀS GŪTĀS ATZIŅAS

Izvērtējumā tika uzsvērti vairāki TAI uzlabojumi salīdzinājumā ar tā priekšgājēju SRAP, īpaši saistībā ar ieinteresēto personu aktīvāku iesaisti un lielāku starpvalstu dimensiju. Galvenās atziņas, kas gūtas TAI vidusposma izvērtējumā, pamatojoties uz tās konstatējumiem un secinājumiem, ir izklāstītas turpmāk.

TAI uzbūve

- Tas, ka TAI **pamatā ir pieprasījums**, palīdz nodrošināt dalībvalstu līdzatbildību par projektiem un ieinteresēto personu apņemšanos, kam ir izšķiroša nozīme reformu sekmīgā īstenošanā, lai gan konkrēti sasniegumi ir lielā mērā atkarīgi no **valstu faktoriem**. Atlases procesā ar atlases kritērijiem tiek nodrošināta projektu saskaņošana ar Eiropas pusgada satvaru un attiecīgajām ES prioritātēm.
- Pašreizējā TAI uzbūve ierobežo konkrētu iznākumu izsekošanu dalībvalstīs, jo TAI juridiskajā pamatā nav tiešu atsauču uz reformu īstenošanu, kā arī tajā nav noteiktas īpašas prasības dalībvalstīm ziņot par atbalstīto reformu statusu. Nākotnē šie konstatējumi būtu jāņem vērā un būtu jāizpēta veidi, kā vairāk koncentrēties uz reformām. Turklāt būtu īpaši ziņošanas pienākumi, vienlaikus nodrošinot, ka administratīvais slogs joprojām ir samērīgs ar darbībām, kas veiktas saskaņā ar instrumentu.
- Tehniskajam atbalstam būtu jāsaņem pietiekama elastība, lai ņemtu vērā dalībvalstu vajadzības un pielāgotos mainīgajām politiskajām prioritātēm un situācijām. Publiskās iestādes var saskarties gan ar iekšējām, gan ārējām pārmaiņām, to vidū politikas izmaiņām, ekonomiskām un sociālām problēmām un mainīgu tiesisko un regulatīvo vidi, kam nepieciešams tehniskais atbalsts un palīdzība, lai pielāgotos jauniem mērķiem un stratēģijām.
- TAI uzbūve kopumā ir bijusi lietderīga, risinot dalībvalstu vajadzības, taču gada cikls varētu ierobežot TAI spēju reaģēt uz dalībvalstu steidzamām vajadzībām. Lai gan TAI rezultāti risināja dažas steidzamas vajadzības, izmantojot īpašus uzaicinājumus, šiem uzaicinājumiem ir vajadzīgi ievērojami laika un resursu ieguldījumi.

TAI projektu īstenošana

- Izvērtējuma konstatējumi uzsver, cik svarīgi ir noteikt vispiemērotāko projektu veidu tehniskajam atbalstam, ņemot vērā dalībvalstu stiprās un vājās puses, vajadzības un kontekstu. **Daudzvalstu projekti** un **paraugprojekti** (kas aptver atsevišķus un daudzvalstu projektus) izrādījās ļoti piemēroti ES prioritāšu īstenošanā, sadarbības veicināšanā un labas prakses apmaiņā pāri robežām. **Atsevišķi** projekti šķiet piemērotāki

un labāk pielāgoti konkrētām vajadzībām, jo tie ļauj veikt mērķtiecīgākas reformas un nodrošina lielāku saņēmējietāžu iesaisti.

- Tehniskā atbalsta projektos tika izmantotas dažādas **īstenošanas metodes**, un ieinteresēto personu apmierinātības līmenis bija augsts. Pierādījumi liecina, ka privātie pakalpojumu sniedzēji var būt piemērotāki tehnisku uzdevumu veikšanai, savukārt starptautiskās organizācijas, šķiet, ir piemērotākas, lai sniegtu ieguldījumu plašākos stratēģiskos jautājumos un nodrošinātu konsekventu reakciju visā ES uz viena un tā paša veida vajadzībām daudzvalstu projektu gadījumā. Piemērota īstenošanas metožu kopuma izmantošana, piemēram, apvienojot *TAIEX* ar citām metodēm, izrādījās efektīva pieeja, jo īpaši attiecībā uz sarežģītiem vai daudzvalstu projektiem.
- Tomēr ir vajadzīgi turpmāki centieni, lai nodrošinātu TAI nodevumu efektīvu izmantošanu un konkrētus turpmākos pasākumus, ko veic dalībvalstis.
Ir novērtēts, ka *DIGIT ĢDad hoc* atbalsts, sniedzot ekspertu konsultācijas, ir bijis labvēlīgs projektu īstenošanai. Šis atbalsts ir palielinājies pēc Sadarbspējīgas Eiropas akta Regulas (ES) 2024/903 pieņemšanas. Ievērojams ir fakts, ka “*Statistical Interoperability Node*” projekts par tā sniegto vērtību saņēma īpašo [“ASEDIE 25 years”](#) balvu.

Komisijas veicinošā loma

- Izvērtējumā tika konstatēts, ka Komisijai ir bijusi **nozīmīga loma TAI projektu īstenošanā**. Konkrēti, *REFORM ĢD* politikas speciālistu ciešai iesaistei bija izšķiroša nozīme projektu izstrādes atbalstīšanā (lai atvieglotu īstenošanu) un dažādu problēmu risināšanā projektu īstenošanas laikā. Arī to pastāvīgā operatīvā uzraudzībā bija svarīga.
- Ieinteresētās personas norādīja, ka Komisijas politikas speciālistu papildu atbalsts varētu būt noderīgs pēc TAI projektu pabeigšanas, lai nodrošinātu ilgtermiņa rezultātu ilgtspējīgu sasniegšanu.
- Dažos gadījumos tika uzsvērts, ka ciešāka politikas speciālistu iesaistīšana no **konkrētiem Komisijas ģenerāldirektorātiem** ir lietderīga, lai uzlabotu TAI projektu īstenošanu, jo īpaši attiecībā uz TAI projektiem, kas saistīti ar ES tiesību aktu īstenošanu (attiecībā uz sarežģītām ES tiesību aktu prasībām, piemēram, principa “nenodarīt būtisku kaitējumu” gadījumā).

Tehniskā atbalsta rezultāti un ilgtspēja

- Saņēmējietādes ir izmantojušas TAI projektu rezultātus, piemēram, ieteikumus, darbsemināru konstatējumus un analīzes ziņojumus, lai panāktu **izmaiņas individuālā, organizatoriskā un politikas līmenī**.
- **Tehniskā atbalsta panākumi un ilgtermiņa ilgtspējīgu rezultātu sasniegšana ir atkarīga no tā, vai dalībvalstis konsekventi un sistemātiski veic turpmākus pasākumus saistībā ar tehniskā atbalsta projektiem.** Ir pierādījies, ka valstu iestāžu turpmāka līdzatbildība ir būtisks faktors, lai nodrošinātu to turpmākos pasākumus un tehniskā atbalsta projektu sniegto rezultātu izmantošanu. Izvērtējumā tika konstatēts, ka šie turpmākie pasākumi ir atkarīgi arī no valstu faktoriem, piemēram, līdzatbildības par reformām, finanšu resursu pieejamības, personāla stabilitātes un politiskās un administratīvās nepārtrauktības.

- Tomēr, izņemot apmierinātības un rezultātu anketu aizpildīšanu, valstu iestādes vēl nav oficiāli apņēmušas veikt turpmākus pasākumus saistībā ar tehniskā atbalsta projektiem (piemēram, pieņemot attiecīgas reformas). Varētu apsvērt to, kā stimulēt dalībvalstis konsekvētāk un sistemātiskāk veikt turpmākus pasākumus saistībā ar tehniskā atbalsta projektiem un ziņot par tiem. Tāpat ir jāstiprina **tehniskā atbalsta uzraudzība un izvērtēšana**, lai labāk sekotu līdzi sasniegumiem, objektīvi un atkarībā no pasākumu veida (piemēram, mācības un spēju veidošana, atbalsts konkrētām reformām, ieteikumi valstu iestādēm utt.), kā arī jāizmanto gūtā pieredze, lai uzlabotu jaunus projektus.

Daudzgadņu dimensija

- **TAI pašlaik trūkst vidēja termiņa un ilgtermiņa plānošanas pieejas, kas savienotu tehnisko atbalstu ar citām programmām, lai uzlabotu to lietderību un izveidotu saskaņotu stratēģisku redzējumu par tehnisko atbalstu attiecīgajā dalībvalstī.** Tomēr vienlaikus jāņem vērā instrumenta ikgadējais raksturs, kas ir nostiprināts TAI regulā. Īstermiņa stratēģisks pārskats par TAI īstenošanu ir sniegts sadarbības un atbalsta plānos, taču šie dokumenti nav juridiski saistoši. 2021.–2023. gadā tehniskā atbalsta saskaņošana ar valsts līmenī notiekošajām reformām tika nodrošināta arī ar valstu ANP palīdzību.
- Var būt nepieciešams pievērst uzmanību arī **paraugprojektu** definēšanai. Piemēram, varētu būt lietderīgi izstrādāt vidēja termiņa paraugprojektus, kas aptver vairākus gadus vai tehniskā atbalsta pieprasījumus. Vidēja termiņa perspektīvā attiecībā uz paraugprojektiem vairāk uzmanības varētu pievērst konkrētām problēmām, ar kurām saskaras dalībvalstis un ES kopumā, un vienlaikus uzlabot efektivitāti, samazinot administratīvo slogu, kas saistīts ar ikgadējām konsultācijām ar dažādiem Komisijas dienestiem un dalībvalstīm, kā arī katru gadu pielāgojot korporatīvos rīkus.

Tematiskā un politiskā dimensija

- Kopš 2023. gada tādas iniciatīvas kā Eiropas administratīvā telpa (*ComPact*) – arī Publiskās pārvaldes iestāžu sadarbības apmaiņas programma (*PACE*) – ir ierosinājušas konkrētas darbības, ko īsteno, izmantojot TAI, lai palīdzētu publiskās pārvaldes iestādēm apmierināt cilvēku un uzņēmumu vajadzības visā ES. Šīs iniciatīvas ir uzsvērušas TAI pievienoto vērtību valsts pārvaldes iestāžu administratīvās spējas stiprināšanā valsts, reģionālā un vietējā līmenī un nodrošinot visiem iedzīvotājiem piekļuvi savlaicīgai un kvalitatīvai publisko pakalpojumu sniegšanai. Ja šīs iniciatīvas un projekti tiks sekmīgi īstenoti, tie varētu kalpot par **iedvesmojošu piemēru politikas integrācijai, saskanībai un lietderībai tehniskā atbalsta sniegšanā visās politikas jomās.**
- Iniciatīva *ComPact* nodrošina labu platformu un “zināšanu centru” tehniskā atbalsta sniegšanai pārvaldības un publiskās pārvaldes jomā, papildinot citus ES instrumentus.
- Gadu gaitā tehniskā atbalsta projekti ir radījuši bagātīgas tematiskās zināšanas par politiku. Izvērtēšanas periodā *REFORM* ĢD aktīvāk piedalījās tehniskā atbalsta rezultātu un nodevumu izplatīšanā, un to varētu pastiprināt, lai tos labāk izmantotu visās **tematiskajās jomās**. [ES Digitālās finanšu darbības uzraudzības akadēmijas](#) platforma ir labas prakses piemērs rezultatīvai informācijas izplatīšanai, kas ļauj veicināt citu projektu un pabeigtu projektu materiālu un nodevumu izmantošanu, jo īpaši tajā pašā politikas jomā.
- Izmantojot TAI, dalībvalstis ir izmantojušas pielāgotas tehniskās zināšanas digitālo reformu izstrādē un īstenošanā. Tā ir atbalstījusi projektus, kas uzlabo digitālo pārvaldību,

modernizē valsts pārvaldi un uzlabo sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu, ieviešot digitālās tehnoloģijas, un veicina pārrobežu sadarbību.

Valsts dimensija

- Izvērtējumā tika konstatēts, ka ir **jāuzlabo koordinācija un sinerģija starp TAI finansētiem projektiem vienā un tajā pašā dalībvalstī**. Varētu būt nepieciešams apsvērt, kā vēl vairāk uzlabot sniegtā atbalsta pārskatu un turpmākos pasākumus, sniedzot visaptverošāku redzējumu par valsts atbalstu. Tas varētu arī palīdzēt stiprināt sinerģiju un papildināmību starp dažādām ES programmām un labāk saskaņot laika grafikus un konkrētām valstīm noteiktos termiņus.
- Izvērtēšanas periodā **REFORM ĢD valstu koordinatoru un koordinējošo iestāžu loma** ir izrādījusies būtiska, nodrošinot veikto tehniskā atbalsta pasākumu piemērotību valstij, apzinot problēmas, kas rodas īstenošanas posmā, un ierosinot piemērotus ietekmes mazināšanas pasākumus.
- Pierādījumi liecina, ka koordinējošajām iestādēm ir neizmantots potenciāls, ko varētu pielietot, lai pārraudzītu tehniskā atbalsta nodevumu vajadzības un izmantošanu valsts līmenī, lai sasniegtu vidēja termiņa un ilgtermiņa rezultātus (piemēram, pieņemt attiecīgās reformas), kā arī lai noteiktu stratēģisku pieeju tehniskā atbalsta apvienošanai ar citām ES programmām un instrumentiem.
- Izvērtējumā tika konstatēts, ka koordinējošo iestāžu iesaistīšanās varētu būt atkarīga no to stāvokļa iestāžu sistēmā, dalībvalsts publiskās pārvaldes lieluma un šim uzdevumam paredzētajiem resursiem. Iestāžu sistēmas stiprināšana un ziņošanas pienākumu ieviešana dalībvalstīm varētu palielināt programmas lietderību.
- Koordinējošo iestāžu formalizētākai un vienotākai lomai ir potenciāls stiprināt līdzatbildību par reformām (labāk nosakot prioritāros pieprasījumus) un uzlabot projektu uzraudzību dalībvalstīs, vienlaikus saglabājot zināmu elastību, kas ļauj pielāgot to lomu katras dalībvalsts konkrētajam kontekstam.

Pārrobežu dimensija

- TAI ir pierādījis, ka tam ir būtiska **pārrobežu ietekme**, jo daudzvalstu projekti risina plašākas pārrobežu problēmas un stiprina sadarbību un zināšanu un labas prakses apmaiņu starp iesaistītajām valstīm.
- Programma ir izveidojusi ekspertu kopienas un ilgstošu sadarbību starp dalībvalstīm, nodrošinot augstu ES pievienoto vērtību.
- Tai ir bijusi būtiska nozīme arī reformu uzticamības un pieņemšanas palielināšanā, palielinot to leģitimitāti un pamanāmību valstu un ES līmenī.
- **Daudzvalstu un daudzreģionu** pieprasījumu ieviešana arī ir ievērojami palielinājusi efektivitāti, ļaujot atlasīt vairākus pieprasījumus saskaņā ar vienu līgumu vai nolīgumu. Tomēr šie projekti rada zināmu risku mazināt atbilstību konkrētu valstu īpašajām vajadzībām, tādējādi ierobežojot to dalībvalstu iesaisti, kuras virzās uz priekšu atšķirīgā tempā.
- **Paraugprojektu pieprasījumu** ieviešana tika uzskatīta par sekmīgu, jo tie ļāva labāk saskaņot valstu reformas un ES prioritātes, sekmējot regulatīvo atbilstību un veicinot ES

tiesību aktu piemērošanu. Šie projekti varētu risināt ilgstošākas strukturālas problēmas dalībvalstīs un ES kopumā.

Sinergija ar citām ES programmām

- TAI ir rezultatīvi atbalstījis reformu īstenošanu, un ievērojams skaits reformu ir saistītas ar konkrētiem ANP atskaites punktiem. Tehniskā atbalsta iekļaušana jau no fondu un citu politikas instrumentu īstenošanas sākuma, kā tas ir noticis īpašos gadījumos attiecībā uz ANM, varētu būt izdevīga un varētu palīdzēt nodrošināt administratīvo spēju prasību izpildi un termiņu sinhronizāciju.
- TAI ir bijis saskaņots **ar citiem ES procesiem**, piemēram, Eiropas pusgadu, un ir palīdzējis sasniegt ES prioritātes, tostarp digitālo un zaļo pārkārtošanos.
- TAI var uzlabot citu programmu lietderību, veidojot administratīvās un institucionālās spējas, kas vajadzīgas to sekmīgai īstenošanai. Tomēr izvērtējums liecināja, ka dažas dalībvalstis dotu priekšroku visaptverošākam skatījumam, jo ES politikas satvarā ir pieejami vairāki finansēšanas instrumenti.